

O AGUILLO

A Estrada AGOSTO/1989

nº 5

=Organización local do MCG=

QUE VEN O PAPA !!

Será a segunda vez que visite Santiago en pouco tempo.

Para el expropriarse terras, gastarse centos e centos de millóns e poñerse todo tipo de medios, que para algo é o sucesor de Cristus na terra.

Ven, polo visto, salvando aos xovens do pecado, pero nós non queremos a sua salvación.

Dín que somos un Estado laico.

Iso dín.

Repartirá seguramente paz e fraternidade. Que non outra cosa.

Na sua última visita a África comentaba-lles aos negros ao ouvido: Hai que comer mais. Fraternamente.

"O Aguillón" sorteia mil motos como esta entre os Leitores e Leitoras que nos escrevam relatando as suas experiencias místicas.

LEVA A TVA MOTO E FOXE...
QUE VEN O PAPA !!

MIRANDO ó CHAU

(Imitación de Béranger)

Dios, non atopando
cousa en qué entreterse,
farto de estar solo
cavilando sempre
en forxar cadeas,
traballos e pestes;
a razón buscando
l a causa en que pende
que tan poucas almas
polas portas lle entren,
do seu paradiso
deixando os verxeles,
saléu de apaseo
certa mañá quente,
do reuma e da gota
por espareixerse.
Como é xa velliño
i o coitado vese
tocante a saúde
moi pouco valente,
cansóuse ós dous pasos;
mals como all arrentes
topase un asento,
sentóuse, i alegre,
por cima das nubes
asomando a frente
i a terra buscando
cos ollos celestes,
—¡Carápestal! — dixo
falando entre dentes;—
Si dou cece mundo,
que o demo me leve.

Debéu de atopalo
si o conto non mente,
porque el dall a pouco
quedou como a neve,
cos ollos cravados
que espantan e feren,
nun bulto que lñoro
si é de home ou de verme.
Mirouno dispacío
e viu que era un ventre
coas sedas vestido
máis ricas de Oriente.
Nun solio sentado
que envidian os reises,
i en capa revolto
de tépedas peles,
celbando saudabres
arrotos de enchente,
da terra, súa escrava,
recolle os presentes;
e si hal. algúñ louco
que, probe ou rebelde,
diñeiro non teña
i a darillo se negue,
o ventre que, mudo,
falar sabe ás veces,
con sólo que diga:
“¡Pauliña no herexe!”,

o herexe é borrado
da lista da xente.
Mirando este monstro,
Dios dixo entre dentes:
—¡Beh, beh!... Si “tu es Patria”,
que o demo me leve.

Volvendo a outro lado
súa testa solene,
mirou levantarse,
rodeado de plebe
que espera ó verdugo,
del ríndose mentres,
do pau—, a cucaña
da festa dos xueces.

A vítima chega;
quizás é un imbécil,
quizás nacéu tolo,
quizás é inocente...
Millor que matalo
(que a morte é un berce
donde o home, gran neno,
descansa pra sempre),
millor que matalo
tal vez conviñese
metelo no fondo
de catro paredes,
ou, preso a onha argola
que á terra o suxete,
mandalo abrir montes
e furar tuneles,
dicindolle: “Sofre,
traballa e mantente,
i a libertá chora
que ti non quixeches”.
Mais non; é preciso
que morra o que pequen,
i o criminal morre...
i o crime repétese.
Parvo a tal escándalo,
Dios dixo entre dentes:
—Si che esto é xusticia,
que o demo me leve.

Suspensu i atóneto,
non lexos moverse
mirou de labregos
un fato misérrime.
De malas patacas
mantidos, con leite,
máis ben que non homes
fantasmas parecen.
De cote fozando
na codia terrestre,
toupelras humanas
que furan as seves,
o sangue das venas
perdendo a torrentes,
traballan sin folgos
un chau que no é deles.
Traballan... i o fruto
que tras doce meses
de loita recollen
dos eidos que atenden,
metá pró dominio,
metá prós lebreles
do fisco e da curia,
todiño lo perden,
quedándose ó cabal
de tantos riveses
sin pan prós seus fillos
nin grau prá semente.

I en tanto na aldea
todo esto acontece,
“Leis hai —din os ricos—
que ós probes protexen...”
—¡Qué leis nin que ralos!
—Dios dixo entre dentes—:
Si valen tres pillos,
que o demo me leve.

Non para inda neste
o que o chau lle ofrece;
que a través mirando
das súas gafas verdes,
víu deitarse méndegos
que se erguen marqueses;
tal clás de escrituras
firmar indixentes,
que ó cabo dun ano
non teñen albergue;
soldados cobardes
chegar a ser xefes,
e morrer sin groria
os más grandes héroes;
pasar por honrados
os que honra non teñen,
por santos os pillos,
por xustos os débiles;
subir ós altares
os que á forca deben,
i arrastrar carroza
quen debe un grillete;
chegar a podrosos
ventelros de aceite,
e comprar o ceo
prestando a intereses.
Vendo esto, Dios dixo
contra o seu chaleque:
—Si che outra vin nunca,
que o demo me leve.

Con noxo deixando
tantas cativeces,
inda noutras cousas
paróu Dios as mentes.
Viu malos gobernos
que falsos i aleves
co xugo dos pobos
engordan e crecen;
cregios que, ferozes
como cans doentes,
cun fusil ó lombo
predican ós fieles;
ricos que, roubando,
as gavetas enchen;
médicos das quintas
que dan por encrenques
(mediante catro onzas,
cando non son sete)
mociños que ó cabo
tocan o pendengue,
a seus pais perdendo
co aforro que perden;
homes esfameados,
emporradas mulleres,
espigados nenos
que non saben lere,
i en fin, cantas cousas
que non deben verse,
que Dios, arripiado,
i as cruces facéndose,
concedida a causa
de que o inferno medre,
metéuse na groria
decindo entre dentes:
—Si eu fixen tal mundo,
que o demo me leve.

LÉ

“O Aquillón”

MEG &

2

O DIVINO SAINETE

Poema en oito cartos

A mocedade gallega

O Autor

INTRODUCCION

Sinto no peito us afogos
que parece que mo morden
sete ducias de cans dogos.

Dis que son remordementos
dos meus pecados a miles,
das miñas culpas a centos.

Culpas de home mal cristiano,
pecados de herexe, tales
que non lies val zuruxano.

Pra me curar beblín ágoas,
piséi herbas, recéi tríos,
biquéi Santos, vertín bágoas.

Non hai festa ou romaría
onde empanado non fose.
¡Nunca topéi milloría!

Pra me librar deste estrago
fun ver o Cristo de Ourense,
toméi a manta en Santiago.

Quedéi de noite ó reclo,
coséronme os Evanxelios,
solagáronme no río...

¡Prós males de que eu me doio,
dien os que ben o saben
que hai un curandeiro sóio!

O curandeiro está en Roma.
Vou ver se me dá saúde...
Vou ver se o pulso me toma.

Xa miña nai mo dicía:
"¿Onde has de ir, boi que non aras
senón é cortaduria?"

"Tanto saber traite cego;
mais, ou morres condanado,
ou tes que volver ó rego.

"Olla que o tempiño foxe,
i é ben pra mañán non gardes
o que poidas facer hoxe.

"Que a morte non nos avisa,
e se ha levarnos cubertos,
que non nos colla en camisa".

¡Tiña de ser! ¡Diolo quixo!
¡El, que criou dun arroto
todas as cousas, sin lixo!

Nunca outra tal se ha de vere:
¡Curros camiño de Roma
entoando o Miserere!

¿Pero hei ser sempre un brasfemo,
un xudio, un relaxado,
de Dios azoute? ¡Ora o demo...

¿Quén, necesitado delas,
non merca saúde e groria
por unhas cantas cadelas?

Todo vai caro na vida;
a groria é que anda barata
como a sardiña manida.

Certa literata fea
mercóuna dando a Aristarco
un bico tras dunha cea.

A un usureiro con sorte
custóulle... perdoar luxurias...
nas boqueadas da morte;

¡I é que neste tempo infame
a Crítica anda saída
i os santos morren de famel

O inferno a min non me atrapa:
cómpreme unha pouca groria
e voulla comprar ó Papa.

É un viaxe de recreo.
¿Quén folga de vir conmigo
de León XIII ó xubileo?

Con nosco irán moitas xentes:
abades, monxes, beatas...
¡Xuro a Dios que hemos de ir quentes!

¡Qué rosario, compañeiros,
de contas de amancebadas
con deces de putaños!

Mais todos van compunxidos,
todos como eu apenados,
chorosos i arrepentidos.

¡Milagre santo e profundo,
fillo do nobre desebo
de ver a Dios... e ver mundo!

Como xa a gracia non balxa,
non hai modo de ir pró ceo
se o tren non nos fai rebalxa.

Esa rebalxa está feita.
¡Tolo de quen pra salvarse
tal ocasión no aprovelta!

Mentres o camiño dura
hei de vos cantar cantares
dunha non vista hermosura.

• • •
Triadas, miñas triadas,
que levades os tres flos
das frechas envenenadas:

Miñas triadas valentes,
¡rachade os aires fungando
como fungan as serpentés!

Ladrade, mordede, ride:
onde haxa virtú, bicade;
onde haxa vicio, feride.

ATACA!

(A LÍNGUA)

*Apóstol teu, ainda que o máis ruín de todos,
para onde quer levarei teu evanxeo*

*falarei-lles da pátria aos desterrados
de liberdade e redención aos servos.
Anunciarei o dia do teu triunfo
por cidades e vilas e desertos,
e se por te anunciar me apedrearen
ainda ao morrer te mentarán meus beizos!*

Poeta. Manuel Curros Enríquez naceu en Celanova, fillo dun escribán. Fuxido da casa paterna, emigrante temperán, estudou en Madrid e, desde esta cidade, participa, en 1877, no «Certamen Literario» de Ourense, obtendo vários prémios. Tres anos despois publica «Aires da miña Terra», libro de poemas que atinxiu grande éxito, apesar ou mesmo por mor da condenación de que foi obxecto por parte das autoridades eclesiásticas. (Deste mesmo ano é, lembramo-lo, o segundo grande libro de Rosalia: *Follas Novas*).

Escrebe cousas en castellano e cultiva o xornalismo nas más importantes publicacións do momento.

No ano 88 edita-se «O Divino Sainete», que tamén atinxiu moita fama, e en 1894 emigra Curros ás Américas, exercendo o xornalismo en Cuba. Fixo unha viaxe a Galiza en 1904, e na Coruña foi coroado poeta, morrendo ao pouco na Habana. Os seus restos xacen na Coruña, onde foron popularmente recibidos.

Republicano e anticlerical, é Curros o poeta libre por exceléncia, caso do tamén combativo Lamas («Catecismo do labrego»), e más o primeiro dunha serie de emigrantes ou exiliados egrégios: Cabanillas, Basilio, Vilar Ponte, Castelao...

POLA UNIÓN (fragmento)

Non é en honor do Patrón
que esta noite bailar veño.
Anque a feña ó Santo, teño
á Patria máis devoción.
Eu, polo si ou polo non,
cos santos quero estar ben;
mais quero estalo tamén
coa terra en que fui nacida:
sólo unha Patria hai na vida
e santos hai máis de cen.

Farto de evanxeizar
e facer no mouro estrago,
fai tempo que está Santiago
da santa gloria a gozar.
Con non menos batallar
contra todo mal governo,
Galicia a un suprio eterno
de cote está condenada,
e pídenos, desolada,
que a libremos dese Inferno.

É tan grande o seu penar,
máncana tantos abrollos,
que coas bágoas dos seus ollos
coido que foi feito o mar.
Diante o trono e diante o altar
contra o seu mal pide acordo;
mais sin piedá nin remordio
do seu dolor, nunca escaso,
os homes non lle fan caso
e Dios permanece xordo...

OS MOZOS

PELEGRINOS A ROMA

A ira de Díos, en labarada ardente,
cinguíu do Vaticano a cima escura
í endómeta, estralante, xorda, dura,
prendéu do falso Cristo na aspra frente.

Quemado o altar, sin solio en que se asente,
rodou por terra o ídolo da altura,
í a boca abrindo desdentada e impura,
“¡Valékme aquil”, berróulle á turba crénto.

¡Romelros, acudí... Sinistro e fosco,
o incendio crece que a razón alza;
ícal o Papado, a Fe cheira a chamoscol

¡Acudí, pelegrínos!..., que na liza
que contra a Libertade abríu con vosco,
a besta apocalíptica... agunza.

¡Qué triste está a aldea,
qué triste e qué sola!
¡A terra sin frutos, a feira sin xente,
sin brazos o campo,
sin nenos a escola,
sin sol o horizonte, sin fror a sementel

A pedra í as nubes
a sembra arrasando,
agolran un ano de fame sombría;
sin pan os labregos
nin herba pró gando,
¿qué vai a ser deles na crúa Invernía?

Manadas famentas
de lobos monteses
balxaron das chouzas na noite calada,
e postos en ringla,
cos ollos acesos
acenan dos probes prá porta pechada...

Mocíños honrados
de sangue bravío,
si ó mal dos petrucios non fordes alleos,
librádeos da morte,
¡facéi montería
nos lobos da terra, nos lobos dos ceos!

Recomendamos ↗

M. Curros Enríquez:

AIRES DA MIÑA TERRA e outros poemas

Edicións Castrelos, Vigo